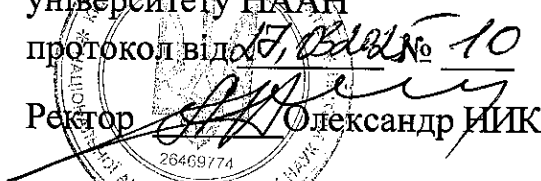

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада Київського аграрного
університету НААН
протокол від 17.04.2024 № 10

Ректор Олександр НИКИТЮК

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ
У КИЇВСЬКОМУ АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

1. Загальні положення

1.1. Положення про організацію інклюзивного навчання у Київському аграрному університеті Національної академії аграрних наук (далі – Положення) регламентує організацію навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, а також формування у Київському аграрному університеті Національної академії аграрних наук (далі – КАУ НААН) інтегрованого освітнього середовища шляхом впровадження комплексу заходів, що забезпечують повноцінне залучення таких здобувачів у освітній процес для здобуття ними якісної освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 року № 635, Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 р., схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 р. № 366-р., інших нормативних актів у сфері освіти, Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, Саламанської декларації, Індексу інклюзії та ін.

1.3. КАУ НААН надає освітні послуги здобувачам освіти з особливими освітніми потребами на рівній основі з іншими здобувачами освіти, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, а також від інших обставин, із застосуванням особистісно-орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів вищої освіти з особливими потребами, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувача вищої освіти з особливими освітніми потребами (за наявності), виданого інклюзивно-ресурсним центром.

1.4. У цьому Положенні терміни вживаються у таких значеннях:

1.4.1. *Інклюзія* – процес, який полягає в позитивному ставленні до різноманітності здобувачів вищої освіти у навчальному середовищі, сприйнятті індивідуальних особливостей розвитку особистості не як проблеми, а як можливостей для розвитку, або процес реального залучення здобувачів освіти з особливими освітніми потребами до освітнього процесу в КАУ НААН, або особлива система навчання, яка передбачає індивідуальний підхід до студентів усіх нозологій, відповідно до їх освітніх потреб.

1.4.2. *Інклюзивне навчання* – система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

1.4.3. *Здобувач освіти з особливими освітніми потребами* (далі – Здобувач) – особа з особливими освітніми потребами, яка здобуває освіту в

зкладах освіти і потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту.

1.4.4. *Інклюзивне освітнє середовище* – сукупність умов, способів і засобів реалізації освітнього процесу для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

1.4.5. *Інклюзивна група* – група у закладі освіти, де поряд із іншими здобувачами освіти навчаються одна або більше осіб з особливими освітніми потребами.

1.4.6. *Супровід* – система заходів, яка охоплює процеси підготовки Здобувачів до вступу на навчання в КАУ НААН, допомогу в дотриманні процедури вступу, подальшого навчання в КАУ НААН, а також передбачає підтримку зв'язків із випускниками та моніторинг їхнього працевлаштування, і має на меті забезпечення рівного доступу до навчання для всіх здобувачів освіти (усунення або мінімізація проблем у навчанні для Здобувачів).

1.4.7. *Адаптивні технічні засоби навчання* – це програмно-апаратне забезпечення, що містить весь арсенал сурдо-, тифлотехнічного та іншого спеціалізованого обладнання залежно від нозології хвороб студентів.

1.5. Це Положення та зміни до нього затверджуються вченою радою КАУ НААН відповідно до статуту.

2. Інклюзивне освітнє середовище

2.1. Формування умов для здобуття Здобувачами якісної освіти в КАУ НААН реалізується через:

2.1.1. Розвиток матеріально-технічної бази КАУ НААН з урахуванням потреб Здобувачів.

2.1.2. Забезпечення Здобувачів належним супроводом на всіх етапах взаємодії з КАУ НААН.

2.1.3. Організацію освітнього процесу з використанням сучасних інформаційних технологій.

2.1.4. Формування в учасників освітнього процесу КАУ НААН недискримінаційного ставлення до Здобувачів.

2.2. Матеріально-технічна база:

2.2.1. Для комфортного навчання в КАУ НААН Здобувачі мають право використовувати індивідуальні технічні засоби, зокрема, слухові апарати, ноутбуки тощо.

2.2.2. Для забезпечення освітнього процесу Здобувачів може використовуватись система дистанційного навчання, яка діє в КАУ НААН, що містить комплект навчальних матеріалів за освітніми компонентами освітніх програм.

2.2.3. Для навчання Здобувачів в КАУ НААН існують можливості використання відкритих освітніх ресурсів за освітніми програмами.

2.2.4. Навчальні аудиторії КАУ НААН обладнуються, за потреби, спеціальними технічними засобами (індукційними петлями, радіомікрофонами тощо).

Для Здобувачів із проблемами пересування (з порушеннями опорно-рухового апарату, зору, ДЦП та ін.), освітній процес організовується у навчальних приміщеннях з безбар'єрним доступом.

Архітектурна безбар'єрність зовнішнього та внутрішнього простору КАУ НААН забезпечується з урахуванням фінансових можливостей КАУ НААН та технічних можливостей його архітектурної адаптації і передбачає, з-поміж іншого спорудження пандусів, усунення порогів, встановлення спеціальних поручнів уздовж сходинок, забезпечення належної ширини дверей, проходів між партами, створення належних санітарних умов та обладнання санітарних вузлів тощо.

2.2.5. У разі неможливості повного пристосування наявних будівель, споруд та приміщень КАУ НААН для потреб Здобувачів, здійснюється їх раціональне пристосування.

2.3. Організація супроводу здобувачів:

2.3.1. Супровід Здобувачів в КАУ НААН реалізується через низку освітніх послуг, якими вони можуть користуватися з допомогою інших осіб.

При цьому враховуються психофізичні особливості Здобувачів різних нозологій, їх потреби у компенсації сенсорних вад, що заважають сприймати навчальний матеріал, соціально-психологічні фактори, що ускладнюють інтеграцію Здобувачів в університетське середовище, потреби у фізичній реабілітації та ін. Забезпечення супроводу Здобувачів дозволяє їм діяти на рівних з іншими здобувачами освіти, але без надання переваг.

2.3.2. Супровід Здобувачів здійснюється за такими напрямками: технічний, педагогічний, психологічний, медико-реабілітаційний, фізкультурно-спортивний, соціальний та професійна адаптація. Усі перелічені складові системи супроводу можуть вступати у дію поступово і можуть діяти одночасно, доповнюючи одна одну.

2.3.3. Супровід розпочинається з моменту звернення Здобувачів до КАУ НААН.

2.3.4. Технічний супровід полягає у забезпеченні Здобувачів адаптивними технічними засобами та спеціальними технологіями навчання. Технічний супровід має компенсувати функціональні обмеження Здобувачів і забезпечувати їм доступ до якісної освіти. Технічний супровід здійснюється кафедрами, на освітніх програмах яких навчаються Здобувачі, із залученням інших структурних підрозділів КАУ НААН і відповідних фахівців у разі потреби та за консультативної підтримки регіонального центру освіти осіб з інвалідністю (далі – РЦООІ), волонтерами з учасників освітнього процесу КАУ НААН.

2.3.5. Педагогічний супровід полягає в оптимізації викладання навчального матеріалу для Здобувачів у максимально сприйнятливій для них формі, впровадження сучасних педагогічних технологій навчання, забезпечення навчально-методичними матеріалами.

На всіх етапах педагогічного супроводу передбачається індивідуальний супровід Здобувачів з метою допомоги у розв'язанні індивідуальних проблем опанування освітніх компонентів. Такий вид супроводу здійснюють кафедри, які забезпечують викладання відповідних освітніх компонентів, із залученням

інших структурних підрозділів КАУ НААН і відповідних фахівців у разі потреби.

Для Здобувачів із сенсорними вадами навчальні матеріали переводяться в альтернативний формат, зручний для сприйняття. Це означає застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для Здобувачів методів і способів спілкування, із залученням відповідних фахівців у т.ч. наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників, а також максимально можливе забезпечення доступності інформації в різних форматах (українська жестова мова, шрифт Брайля, збільшений шрифт, електронний формат, аудіоформат та ін.).

2.3.6. Психологічний супровід полягає у з'ясуванні психологічних особливостей Здобувачів, зміцненні та збереженні їхнього психологічного здоров'я, надання їм необхідної допомоги з адаптації до інклюзивного освітнього середовища, сприянні особистісному розвитку та передбачає:

- надання психологічної допомоги Здобувачам під час їх адаптації до умов провадження освітнього процесу в КАУ НААН;
- підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу, включаючи здобувачів освіти, наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників, представників адміністрації та допоміжного персоналу;
- соціально-психологічну діагностику, моніторинг особистісного розвитку і соціальної ситуації розвитку Здобувачів, прогнозування змін освітньої ситуації та визначення її основних тенденцій;
- проектування і соціально-психологічну корекцію розвитку Здобувачів.

Психологічний супровід в межах своїх компетенцій здійснюється РЦООІ.

2.3.7. Соціальний супровід полягає у заходах, спрямованих на забезпечення соціалізації Здобувачів, зокрема їх соціально-побутової, соціально-культурної та соціально-трудової адаптації. Основною функцією такого супроводу є подолання соціальної ізоляції Здобувачів, сприяння збереженню і підвищенню їх соціального статусу, залучення їх до всіх сфер суспільного життя.

Соціальний супровід здійснюється РЦООІ, органами студентського самоврядування та залученими фахівцями, і передбачає:

- інформаційно-просвітницьку діяльність, спрямовану на формування толерантного ставлення до Здобувачів у освітньому просторі КАУ НААН;
- консультативно-методичну допомогу всім учасникам освітнього процесу.

2.3.8. Медико-реабілітаційний супровід полягає у комплексі заходів, спрямованих на підтримку, збереження та відновлення фізичного здоров'я Здобувачів. Його складовими є невідкладна медична допомога, консультативно-профілактична та реабілітаційно-відновлювальна підтримка. Медико-реабілітаційний супровід здійснюється фахівцями соціальних медико-психологічних служб та в рамках взаємодії КАУ НААН з медичними закладами.

З метою створення належних умов для забезпечення психолого- та медико-реабілітаційного супроводу в КАУ НААН можуть бути виділені приміщення для надання консультацій психологом, відпочинку, особистої гігієни, медичного обслуговування; зали для занять з лікувальної фізкультури. Фізкультурно-спортивний супровід полягає у заохоченні Здобувачів до

активних занять фізичною культурою та окремими видами спорту, участі у змаганнях різного рівня та параолімпійському русі, має на меті зміцнення мотивації до здорового способу життя та передбачає поліпшення психофізичного стану Здобувачів і підвищення їх інтелектуальної працездатності.

Супровід здійснюється фахівцями, основний напрям роботи яких є фізичне виховання і спорт, при взаємодії з тренерами регіональних центрів «Інваспорт» та дитячо-юнацькими спортивними школами.

2.3.9. Професійна адаптація – це напрям супроводу Здобувачів, який полягає у забезпеченні Здобувачів додатковими можливостями в межах фахової підготовки через їхнє залучення до роботи у науковому товаристві студентів, курсантів, аспірантів, докторантів і молодих вчених в КАУ НААН і гуртках наукового, інженерного, соціо-гуманітарного спрямування, надання консультацій у сприянні працевлаштуванню та професійному розвитку, надання допомоги у працевлаштуванні.

3. Психолого-педагогічний супровід

3.1. Організацію і контроль реалізації супроводу (п. 2.3.2) в КАУ НААН здійснює РЦООІ, до складу якого входять фахівці за відповідними напрямками супроводу та можуть залучатися представники адміністрації КАУ НААН, наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники.

3.2. РЦООІ виконує такі завдання:

- співпрацює із структурними підрозділами КАУ НААН щодо організації інклюзивного навчання та забезпечення навчально-реабілітаційного супроводу Здобувачів;
- проводить моніторинг виконання Здобувачами індивідуального навчального плану, обґрунтовано рекомендує зміни до нього з урахуванням потреб Здобувачів;
- організовує підготовку (підвищення кваліфікації) працівників КАУ НААН, соціальних працівників та волонтерів для роботи зі Здобувачами шляхом проведення лекцій, семінарів, тренінгів тощо;
- проводить інформаційно-просвітницьку діяльність з формування недискримінаційного та толерантного ставлення до Здобувачів;
- співпрацює із медичними установами, закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями з метою провадження діяльності, спрямованої на здійснення супроводу Здобувачів;
- координує роботу відповідальних за навчально-виховну роботу та кураторів академічних (у т.ч. інклюзивних) груп з питань, пов'язаних із організацією та провадженням інклюзивного навчання;
- забезпечує надання психологічної підтримки Здобувачів.

3.3. Керівник РЦООІ безпосередньо підзвітний у своїй діяльності ректору КАУ НААН та виконує такі функції:

- веде статистичний облік Здобувачів;
- організовує та забезпечує роботу РЦООІ;
- розробляє стратегію взаємодії РЦООІ зі Здобувачами та структурними підрозділами КАУ НААН і координує таку взаємодію;

–організовує співпрацю РЦООІ з волонтерами у контексті супроводу Здобувачів;

–забезпечує інформаційний супровід щодо організації занять та позааудиторної взаємодії зі Здобувачами;

–забезпечує надання співробітниками РЦООІ консультативної підтримки представникам структурних підрозділів КАУ НААН та волонтерам, що працюють зі Здобувачами;

–організовує заходи, спрямовані на формування у представників учасників освітнього процесу КАУ НААН недискримінаційного і толерантного ставлення до Здобувачів;

–організовує взаємодію КАУ НААН з медичними закладами та закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями.

3.4. Відповідальні за психолого-педагогічний супровід Здобувачів освіти (у разі наявності таких Здобувачів у контингенті відповідних структурних підрозділів КАУ НААН), призначаються розпорядженням керівника відповідного структурного підрозділу КАУ НААН з числа працівників відповідного структурного підрозділу КАУ НААН. Відповідальні за психолого-педагогічний супровід Здобувачів освіти можуть бути залучені до роботи в РЦООІ, у тому числі в якості її членів.

3.5. Індивідуальний навчальний план Здобувачів розробляється згідно чинних вимог за консультування з РЦООІ в КАУ НААН. При цьому, обов'язковим є урахування рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувача (за наявності).

3.6. Супровід Здобувача в КАУ НААН можуть здійснювати батьки (інші законні представники) або особи, уповноважені ними, соціальні працівники (робітники), волонтери.

4. Інклюзивні групи

4.1. Здобувачі освіти можуть навчатися в КАУ НААН переважно в інклюзивних групах.

4.2. Здобувачі, які мають порушення слуху, навчатимуться на першому курсі в окремій групі. З другого по четвертий курс вони не навчатимуться в інклюзивній групі, практичні та лабораторні заняття проводитимуться в окремій групі. Навчання такої категорії студентів відбуватиметься в супроводі перекладача-дактилолога.

4.3. При зарахуванні на навчання за скороченим терміном (на 3 курс) Здобувачі мають скласти академічну різницю. Для цього розроблятиметься індивідуальний графік консультацій, за необхідністю складається додатковий розклад занять для проведення лекцій в окремій групі.

4.4. Утворення інклюзивної групи в КАУ НААН та припинення її існування здійснюється у встановленому порядку згідно нормативних вимог до граничної чисельності здобувачів освіти в одній групі, а також виходячи з індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких Здобувачів, спеціальності, пристосованості аудиторій тощо.

5. Фінансування інклюзивного навчання

5.1. КАУ НААН надає освітні послуги Здобувачам за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та інших не заборонених законодавством джерел фінансування